

Sygn. akt III AUa 1299/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Magdalena Kostro-Wesołowska (spr.)

Sędzia SA Magdalena Tymińska

Sędzia SA Danuta Malec

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 grudnia 2020 r. w W.

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W.

o wysokość i wypłatę emerytury

na skutek apelacji A. S.

od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 czerwca 2019 r. sygn. akt VII U 124/19

oddala apelację.

Magdalena Tymińska Magdalena Kostro-Wesołowska Danuta Malec

III AUa 1299/19

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 17 czerwca 2019 r.: 1) odrzucił odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z 18 maja 1993 r., znak (...); 2) oddalił odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 10 grudnia 2018 r., znak (...). Rozstrzygnięcie zapadło na podstawie następujących ustaleń faktycznych. W dniu 16 stycznia 2019 r. (data prezentaty) ubezpieczony A. S. złożył Sądzie Okręgowym pismo sporządzone 15 stycznia 2019 r. zatytułowane „Pozew”, w którym wniósł o zastopowanie praktyki niewłaściwego stosowania prawa dotyczącego emerytury. Ubezpieczony podniósł, że nabył prawo do wojskowej emerytury w wysokości 703 zł miesięcznie oraz cywilnej w wymiarze niższym, zaś zsumowana emerytura wynosi 1.300 zł. Nawiązał do własnych doświadczeń życiowych, wskazując że przez ponad 40 lat pracował jako pilot wojskowy i cywilny oraz przedstawił stanowisko odnośnie do praktyk dotyczących systemu emerytalnego, a ponadto wniósł o wypłatę cywilnej emerytury z odsetkami za zwłokę od dnia wstrzymania wypłaty. W odpowiedzi na wezwanie do usunięcia braków formalnych ubezpieczony podał, że odwołuje się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 10 grudnia 2018 r. i zarzucił, że nastąpiło ograniczenie jego prawa do otrzymania świadczenia emerytalnego w należnym wymiarze mimo posiadania udokumentowanych okresów składkowych oraz przepracowania ponad czterdziestu lat w państwowych jednostkach budżetowych oraz ograniczenie świadczeń przynależnych mu w związku z wykonywaniem pracy w warunkach uciążliwości, za którą nie otrzymał rekompensaty i której wymiar został wyliczony na jego niekorzyść. Ponadto zarzucił błąd w postaci niezaliczenia

mu do okresu zatrudnienia wykonywania lotów w warunkach szkodliwych, niekorzystnego wyliczenia świadczenia emerytalnego przez zastosowanie nieuzasadnionego przelicznika za rok służby/pracy. Zaznaczył przy tym, że otrzymał niewielką emeryturę za okres służby wojskowej na stanowisku instruktora pilota w (...) w D., natomiast z tytułu pracy pilota i instruktora pilota przez okres 23,5 roku w (...) otrzymał kwotę niższą, wynoszącą 600 zł, choć stanowiła jego wypracowaną własność. Odwołujący się zwrócił również uwagę, że służba w zawodzie pilota ze względu na szkodliwe warunki dla zdrowia oraz wielkie ryzyko utraty życia określana wysługą lat do emerytury różni się od wymogu w innych zawodach, a ciągła codzienna służba wykonywana przez niego 38,5 roku należy do rzadkości. W ocenie odwołującego się ustawodawca dopuścił się wobec niego dyskryminacji stosując niekorzystny współczynnik do przemnożenia lat pracy. Ostatecznie, po kolejnym zobowiązaniu do sprecyzowania stanowiska, w piśmie procesowym z 18 marca 2019 r. ubezpieczony podał, że pozew z 16 stycznia 2019 r. stanowi odwołanie od decyzji z 10 grudnia 2018 r., znak: (...). Tę decyzję odwołujący się zaskarżył w zakresie zawieszenia wypłaty ustalonej emerytury oraz w części dotyczącej ustalenia podstawy i wysokości tego świadczenia przez błędne niezakwalifikowanie wykonywanej przez niego pracy jako pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Ponadto odwołujący się zaskarżył wcześniejszą decyzję Zakładu z 18 maja 1993 r., znak: (...), w zakresie niekorzystnego wyliczenia stażu pracy, podnosząc że treść decyzji jest sprzeczna z danymi zawartymi w wydruku z elektronicznego systemu (...) z 16 czerwca 1993 r., które potwierdzają osiągnięcie przez niego wysługi emerytalnej w wymiarze 42 lat. Odwołujący się wniósł o uzasadnienie sposobu wyliczenia okresu zatrudnienia w decyzji z 18 maja 1993 r., wypłatę całości świadczenia wstrzymanego w dniu 1 września 1993 r., zsumowanie okresów zatrudnienia wojskowego i cywilnego, tj. wliczenia do wypłacanego mu świadczenia emerytalnego stażu pracy w (...) oraz przywrócenie wypłaty przyznanego mu prawomocnie świadczenia emerytalnego wstrzymanego w okresie ochronnym, tj. 19 miesięcy przed osiągnięciem przez niego 40 letniego stażu pracy. Wskazał też, że domaga się wyjaśnień co do tego, na jakiej podstawie nie uwzględniono w dotychczas przyznawanym mu świadczeniu emerytalnym wymiaru określonego przez ZUS w decyzji z 15 kwietnia 1992 r. w wysokości czterdziestu dziewięciu lat okresów składkowych, co do podstawy niekorzystnej weryfikacji przez ZUS przyznanego mu świadczenia oraz co do utrzymania tej wysokości mimo osiągnięcia obecnego wieku, a także zweryfikowania zasadności przeliczania każdego roku pracy w (...) przy pomnożeniu go przez współczynnik 0,67 (pismo procesowe z 18 marca 2019 r. k. 23-24 a. s.). W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu odwołania organ rentowy wyjaśnił, że A. S. 23 listopada 2018 r. złożył wniosek o przyznanie i wypłatę emerytury, która została wstrzymana decyzją z 18 maja 1993 r. Zaskarżoną decyzją z 10 grudnia 2018 r. Zakład przeliczył od 1 listopada 2018 r. emeryturę i ustalił jej wysokość na kwotę 2.747,65 zł plus dodatek pielęgnacyjny w kwocie 215,84 zł. Do stażu pracy uwzględniono 38 lat i 5 miesięcy okresów składkowych, w tym okresy służby wojskowej oraz pracy w (...). Z uwagi na pobieranie emerytury z (...) wypłata emerytury została zawieszona. Odnosząc się do podniesionych przez odwołującego się zarzutów dotyczących decyzji z 18 maja 1993 r. organ rentowy wyjaśnił, że decyzją z 15 kwietnia 1992r. zostało mu przyznane prawo do emerytury wcześniejszej od ustania zatrudnienia. Do nabycia tego świadczenia był wymagany staż pracy w wysokości 40 lat, a ustalony w decyzji staż pracy odwołującego się wyniósł 49 lat i 10 miesięcy. Po ponownej analizie akt stwierdzono, że staż pracy został błędnie obliczony i prawidłowa jego wysokość wynosi 38 lat i 5 miesięcy, wobec czego skarżoną przez odwołującego się decyzją z 18 maja 1993 r. odmówiono mu prawa do emerytury wcześniejszej i wstrzymano dalszą wypłatę świadczenia od 1 czerwca 1993 r. Jednocześnie organ rentowy wystąpił do (...) z wnioskiem o uruchomienie emerytury wojskowej. Następnie, po rozpoznaniu wniosku o emeryturę z 22 września 1993 r. organ rentowy decyzją z 15 października 1993 r. przyznał mu prawo do emerytury od 1 września 1993 r. z tytułu pracy w szczególnych warunkach i podjął jej wypłatę jako świadczenia korzystniejszego od świadczenia z (...). W dniu 17 maja 1994 r. do ZUS wpłynęło pismo z (...) o przyznaniu odwołującemu się prawa do emerytury wojskowej od 1 marca 1994r., która była świadczeniem korzystniejszym, wobec czego organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury od 1 lipca 1994 r. W trakcie pobierania emerytury wojskowej odwołujący się dwukrotnie występował z wnioskami o przeliczenie emerytury, tj. 12 grudnia 2008 r. oraz 23 listopada 2018 r. - załatwionymi odpowiednio decyzjami z 10 marca 2008 r. oraz z 10 grudnia 2018 r. W obu przypadkach wypłata świadczenia była zawieszana z uwagi na bieg prawa do więcej niż jednego świadczenia. W tych okolicznościach organ rentowy powołując się na art. 95 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zaskarżoną decyzją zawiesił odwołującemu się wypłatę emerytury. Na podstawie nie budzących zastrzeżeń i uznanych za wiarygodne dokumentów

z akt sprawy Sąd Okręgowy ustalił, że 24 lutego 1992 r. odwołujący się (ur. (...)) złożył we organie rentowym wniosek o emeryturę, rozpoznany decyzją z 15 kwietnia 1992 r., znak: (...), którą przyznano odwołującemu się prawo do wcześniejszej emerytury od 1 marca 1992r., tj. od ustania zatrudnienia. Ustalony w decyzji staż pracy wyniósł 49 lat i 10 miesięcy. Jednocześnie organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z powodu pobierania przez odwołującego się emerytury wojskowej i wskazał, że rozliczenie nastąpi po nadesłaniu przez (...) informacji. Następnie decyzją z 18 maja 1993 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. odmówił odwołującemu się prawa do emerytury. W uzasadnieniu tej decyzji wskazano, że w wyniku przeprowadzonej kontroli akt staż pracy odwołującego się został zweryfikowany i od 1 czerwca 1993 r. wynosi 38 lat i 5 miesięcy w okresie od 28 września 1953 r. do 8 lipca 1968 r. i od 10 lipca 1968 r. do 29 lutego 1992 r. Wobec braku 40 lat pracy wymaganych art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia od 1 czerwca 1993 r. i jednocześnie anulował decyzję z 15 kwietnia 1992 r. jako mylnie wydaną. Odwołujący się został pouczone o możliwości, sposobie i terminie wniesienia odwołania do Sądu Wojewódzkiego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie. Decyzja ta nie została przez odwołującego się zaskarżona (wydruk z (...) z 16 czerwca 1993 r. k. 29 a. s.). Jednocześnie organ rentowy w dniu 18 maja 1993 r. skierował do (...) w W. pismo z informacją o wstrzymaniu wypłaty emerytury odwołującego się oraz prośbą o uruchomienie od 1 czerwca 1993 r. wypłaty emerytury wojskowej (pismo ZUS do (...) z 18 maja 1993 r. k. 11 a. s.). W dniu 22 września 1993 r. odwołujący się złożył w ZUS wniosek i przedłożył orzeczenie (...) z 21 września 1993r. o niezdolności do pracy w lotnictwie, wobec czego organ rentowy decyzją z 15 października 1993 r. przyznał odwołującemu się prawo do emerytury od 1 września 1993 r. z tytułu pracy w szczególnych warunkach i podjął jego wypłatę jako świadczenia korzystniejszego od świadczenia z (...). (...) przyznało odwołującemu się prawo do emerytury wojskowej od 1 marca 1994 r. W związku z powyższym organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury od 1 lipca 1994 r. Od 1 marca 1994 r. odwołujący pobiera emeryturę wojskową z (...) (odpowiedź na odwołanie k. 35-37 a. s.). Sąd wskazał dalej, że odwołujący się ubiegał się o przeliczenie emerytury z systemu ubezpieczeń społecznych w grudniu 2008 r. Decyzją z 10 marca 2009r. organ rentowy ustalił nową wysokość świadczenia od 1 grudnia 2008 r. jednocześnie zawieszając jego wypłatę z powodu pobierania emerytury wojskowej. W dniu 23 listopada 2018 r. (data prezentaty) odwołujący się wystąpił z wnioskiem o przyznanie i wypłatę emerytury, którą wstrzymano decyzją z 18 maja 1993 r., znak: (...). W uzasadnieniu wniosku odwołujący się wskazał, że decyzja ta spowodowała przyznanie 50% wypracowanej nisko płatnej emerytury, która po denominacji złotówki w 1995 r. wynosiła netto 700 zł miesięcznie za okres 15 lat służby w lotnictwie wojskowym. Odwołujący się zaznaczył, że 24 lata pracy w lotnictwie cywilnym nie zostały uwzględnione w wymiarze finansowym jego emerytury, wskazując przy tym, że czeka na praworządność 25 lat oraz że po 40 latach nieprzerwanej, wysoko ocenianej służby w zawodzie wielkiego ryzyka i ogromnych wymogów profesjonalnych i zdrowotnych otrzymał 23 złote dziennie na pokrycie kosztów wyżywienia, utrzymania, opłaty i czynszu za mieszkanie i leczenia (wniosek akta rentowe). Wniosek został przekazany do realizacji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W., który po jego rozpoznaniu wydał w dniu 10 grudnia 2018r. decyzję, znak: (...), na podstawie której przeliczył emeryturę odwołującego się od 1 listopada 2018 r. i ustalił jej wysokość w wymiarze 2.747,65 zł (z uwzględnieniem waloryzacji w latach 1996, 2006, 2008 oraz 2016-2018) oraz przyznał dodatek pielęgnacyjny w kwocie 215,84 zł. Jednocześnie organ przesyłając odwołującemu się ww. decyzję w piśmie z 7 grudnia 2018 r. wskazał, że brak jest możliwości podjęcia wypłaty świadczenia z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia - pobierania przez odwołującego się emerytury z (...), które jest świadczeniem korzystniejszym. Sąd Okręgowy stwierdził następnie, że stan faktyczny był bezsporny, a spór koncentrował się na interpretacji przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z wyliczeniem emerytury odwołującego się oraz w związku z zawieszeniem wypłaty tego świadczenia. Stanowisko odwołującego się - oprócz zaskarżenia decyzji z 10 grudnia 2018 r., znak: (...), w zakresie zawieszenia wypłaty przysługującej mu emerytury powszechnej – w dużej mierze skupiło się na zakwestionowaniu wyliczenia powyższego świadczenia dokonanego na mocy decyzji z 18 maja 1993r., znak: (...). Odwołujący się zarzucił organowi rentowemu błędne ustalenie posiadanych przez niego okresów składkowych, w szczególności niezasadne obniżenie wymiaru czasu pracy w lotnictwie cywilnym, w (...), a w konsekwencji nieprawidłowe zawieszenie świadczenia przyznanego mu decyzją wcześniejszą, tj. z 15 kwietnia 1992 r., w której - zdaniem odwołującego się - ustalono prawidłowy wymiar okresów składkowych. Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie od decyzji z 18 maja 1993 r., znak: (...), podlegało odrzuceniu jako wniesione z przekroczeniem ustawowego terminu. Przepis art. 477⁽⁹⁾ § 1 i 3 k.p.c., w

brzmieniu obowiązującym na datę wydania tej decyzji, przewidywał tożsamą regulację w zakresie sposobu i terminu wniesienia odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z regulacją obecną. Odwołania od decyzji organów rentowych wnoszą się na piśmie do organu, który wydał decyzję, lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji; sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się. W niniejszej sprawie skarżona decyzja została wydana ponad 25 lat temu, ubezpieczony się od niej nie odwoływał, mimo zawartego w niej pouczenia o sposobie i terminie zaskarżenia (k. 9 a. r.). Decyzja ta jest zatem od dawna prawomocna i na chwilę obecną nie ma możliwości jej wzruszenia. Wprawdzie art. 477⁽⁹⁾ § 3 k.p.c. nie określa, jaki wpływ czasu uzasadnia przyjęcie, że przekroczenie terminu do wniesienia odwołania jest nadmierne, ale nie ulega wątpliwości, iż złożenie go po upływie wielu lat od wydania decyzji musi być uznane za znaczne uchybienie miesięcznemu terminowi z art. 477⁽⁹⁾ § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 17 października 2013 r., III AUa 1776/13). Już powyższa okoliczność jest wystarczająca do uznania odwołania od decyzji z 18 maja 1993 r. za podlegające odrzuceniu. Sąd Okręgowy zważył również, że odwołujący się nie wskazał żadnych okoliczności, z których wynikałoby, że do przekroczenia terminu doszło z przyczyn od niego niezależnych. W takim wypadku nawet nieznanostwo stanu prawnego i przekonanie ubezpieczonego co do jej nieprawidłowości nie daje podstaw do przyjęcia, że niezachowanie przez niego terminu do wniesienia odwołania nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych. Stąd też wszelkie zarzuty i żądania odwołującego się w zakresie, w jakim dotyczyły przede wszystkim przyjętego w tej decyzji sposobu obliczenia stażu pracy oraz ostatecznie wysokości obliczonej emerytury „cywilnej” - nie mogły przez Sąd zostać merytorycznie rozpoznane. Rozstrzygnięcie w przedmiocie odrzucenia odwołania od decyzji z 18 maja 1993 r., znak (...), zapadło na podstawie art. 477⁽⁹⁾ § 1 i 3 k.p.c. (pkt 1 sentencji). Jeśli chodzi o odwołanie od drugiej decyzji, tj. decyzji z 10 grudnia 2018 r., to Sąd Okręgowy przyjął, że nie było podstaw do jej wzruszenia. Na podstawie tej decyzji organ rentowy, na wniosek odwołującego się, przeliczył przysługującą mu emeryturę, jednocześnie wskazując, że brak jest możliwości podjęcia wypłaty świadczenia z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia - pobierania przez odwołującego się emerytury z (...), która jest świadczeniem korzystniejszym. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, aktualnie jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r. poz. 53, dalej jako: ustawa emerytalna) świadczenia na warunkach i w wysokości określonej w ustawie przysługują ubezpieczonym - w przypadku spełnienia warunków do nabycia prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz członkom rodziny pozostałym po ubezpieczonym albo po osobie uprawnionej do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Świadczenia na warunkach i w wysokości określonej w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach (ust. 2). W myśl art. 5 ust. 2a okresów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6, nie uwzględnia się przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości, jeżeli z ich tytułu ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (ust. 2). W kontekście przedstawionego stanu prawnego, za prawidłową Sąd Okręgowy uznał odmowę podjęcia wypłaty świadczenia z ubezpieczeń społecznych z powodu zbiegu prawa do

więcej niż jednego świadczenia. Bezpornym jest bowiem, że odwołującemu się od 1 marca 1994 r. przysługuje emerytura wojskowa, która jest świadczeniem korzystniejszym. Zgodnie z powołanymi przepisami w przypadku osób uprawnionych do emerytury z ubezpieczenia społecznego w zbiegu z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym m. in. żołnierzy, wypłaca się wyłącznie jedno z tych świadczeń. Prawdliwość powyższego stanowiska potwierdził chociażby Sąd Apelacyjny w Krakowie, który w wyroku z 13 lipca 2016 r., III AUa 1254/15, wskazał wprost, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty uregulowanych w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach z zakresu ubezpieczenia społecznego, niezależnie od ich ubezpieczeniowego, czy zaopatrzeniowego charakteru, obowiązuje ogólna zasada wypłaty jednego świadczenia. Z treści art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej wynika nie budząca wątpliwości zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi, żołnierzy zawodowych. Podobne stanowisko zajął również Sąd Najwyższy w wyroku z 8 maja 2012 r., II UK 237/11. O możliwości pobierania w zbiegu dwóch tych świadczeń nie świadczy natomiast wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 8 lipca 2014 r., III AUa 1542/13. Sąd określił w nim możliwość nabycia obu rodzajów tych świadczeń, co nie jest jednak równoznaczne z możliwością ich wspólnej wypłaty. Po dokonaniu analizy dokumentów znajdujących się w aktach rentowych ubezpieczonego, Sąd Okręgowy nie stwierdził także nieprawidłowości w zakresie wyliczenia przez organ rentowy wysokości przyznanej emerytury. Sąd uznał, że dokumenty te w sposób miarodajny potwierdzają liczbę przebytych przez niego okresów składkowych i nieskładkowych. Brak jest również dowodów przeciwnych pozwalających na podważenie wiarygodności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, na którym oparł się Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wydając decyzję o przeliczeniu świadczenia i kontynuacji zawieszenia jego wypłaty. Sąd podkreślił, że zgodnie z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Zgodnie z zasadą kontradyktoryjności ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one wreszcie ponoszą odpowiedzialność z jego wynik (por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96). Obowiązująca w procesie cywilnym zasada kontradyktoryjności nie obliguje sądu do bezwzględnego poszukiwania prawdy obiektywnej. Ciężar dostarczenia w postępowaniu sądowym materiału procesowego spoczywa, co do zasady, na stronach (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 27 maja 2008r. ACa 175/08). Odwołujący się nie przedłożył nowych dowodów ani nie wskazał nowych okoliczności, które mogłyby skutkować powstaniem po stronie organu rentowego obowiązku podjęcia wypłaty emerytury czy też odmiennego obliczenia wartości tego świadczenia. Sąd miał przy tym na względzie, że choć odwołujący się domagał się uwzględnienia jego stażu pracy w (...) jako pracy w warunkach szczególnych, to kwalifikowanie danego okresu składkowego jako okresu pracy w warunkach szczególnych nie ma znaczenia dla samej wysokości emerytury, lecz może być podstawą do przyznania tzw. emerytury wcześniejszej, przewidzianej w art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej. Okres ten został natomiast uwzględniony przez organ rentowy przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury powszechnej. W takim stanie rzeczy nie znajdując podstaw do zmiany decyzji z 10 grudnia 2018 r., znak: (...), Sąd Okręgowy oddalił od niej odwołanie (pkt 2 sentencji). Apelację od wyroku Sądu Okręgowego złożył odwołujący się. Wyrok ostatecznie został zaskarżony w całości - odwołujący się formalnie zadeklarował, że skarży wyrok w pkt. 1, tymczasem z uzasadnienia środka zaskarżenia wynikała odmienna konkluzja co do zakresu zaskarżenia i po wyjaśnieniu przez odwołującego się Sąd Apelacyjny przyjął, że formalnie nastąpiło błędne oznaczenie zakresu zaskarżenia przy odmiennym woli skarżącego, ujawnionej w apelacji w sposób niewątpliwy. Odwołujący się bowiem wniósł o przeliczenie wysokości emerytury pracowniczej na podstawie decyzji z 15 kwietnia 1992 r., według której przysługiwała mu wcześniejsza emerytura pracownicza, ponieważ posiadał 49 lat, 10 miesięcy lat pracy, stosownie do przepisów wówczas obowiązujących, od czasu jej otrzymania do dzisiaj i podanie wysokości emerytury pracowniczej oraz wysokości odsetek od niewypłaconych mu świadczeń. Co do zasady odwołujący się uważa, że organ rentowy działał z naruszeniem zasady niepodważania zaufania obywatela do organów publicznych wydając decyzję z 18 maja 1993 r. i niewystarczająco ją uzasadniając co do ustalenia stażu pracy w wymiarze 38 lat i 5 miesięcy, odmiennie niż w decyzji z 15 kwietnia 1992 r., w której staż ustalono na 49 lat i 10 miesięcy. Odwołujący się podniósł, że dokonał analizy obowiązujących wówczas przepisów prawa dotyczących zaopatrzenia emerytalnego i odnosząc je do obliczenia jego stażu pracy w 1992 r. i w 1993 r. stwierdził, że: 1) w decyzji (...) z 20 listopada 1968 r. w sprawie ustalenia

prawa do zaopatrzenia emerytalnego z tytułu wysługi lat i jego wysokości, zapisano staż pracy wynoszący 26 lat, 2 miesiące 15 dni, staż ten obliczono na podstawie art. 9 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (tekst jednolity: Dz. U. z 1963 r. nr 55, poz. 299); przepis ten stanowi, że okresy służby wojskowej personelu latającego na samolotach odrzutowych do wysługi emerytalnej zalicza się w wymiarze dwukrotnym; 2) jego staż pracy w (...) do 10 lipca 1968 r. do 29 lutego 1992 r. to 23 lata, 7 miesięcy, 20 dni. Błąd popełniły osoby „ponownie analizujące akta” pomijając art. 9 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin. Pominięto też zapis art. 11 ust. 2 pkt 10 oraz ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin: - art. 11 ust. 2 pkt 10 stanowi, że za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia uważa się okresy służby wojskowej pełnionej w Wojsku Polskim ...; - art. 11 ust. 3 stanowi, że okresy, o których mowa w ust. 2 pkt 10, ustala się w wymiarze i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych - patrz art. 9 obowiązującej wówczas ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin. W piśmie z 10 listopada 2019 r. (k - 75 a. s.) zawierającym wyjaśnienia w odniesieniu do zakresu zaskarżenia apelujący podniósł, że decyzja z 10 grudnia 2018 r. zawiera błędny wymiar okresów składkowych (38 lat i 5 miesięcy), będący podstawą ustalenia wysokości emerytury. Decyzja ta, jak i wcześniejsza z marca 2008 r., są obarczone „błędną decyzją” z 18 maja 1993 r. weryfikującą staż pracy. Odwołujący się podniósł jeszcze, że mimo braku formalnego odwołania się od decyzji z 18 maja 1993 r. podjął próby uzyskania pomocy w tej sprawie w urzędach administracji państwowej i u rzecznika prawa obywatelskich, ale urzędnicy odradzali mu podjęcie działań w celu wyjaśnienia sprawy. Wskazał, że z jednej strony jest w stanie zrozumieć argumentację o braku możliwości obecnie wzruszenia decyzji z 18 maja 1993 r., z drugiej strony ma prawo do otrzymania wyjaśnień na temat podstawy niekorzystnego przeliczenia stażu pracy, co było powodem wstrzymania emerytury przyznanej decyzją z 24 lutego 1992 r. Brak informacji o podstawie przeliczenia stażu pracy skarżący uważa za niesprawiedliwość równoznaczną ze złamaniem art. 45 Konstytucji RP. Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje. Wyrok Sądu Okręgowego odpowiada prawu, jednakże pełne uzasadnienie takiego stanowiska, w szczególności w odniesieniu do pkt. 2 sentencji, w pierwszej kolejności wymaga uzupełnienia ustaleń faktycznych, podstawą czynienia których są dokumenty z akt rentowych prowadzonych przez (...) w W. i złożonych na żądanie Sądu Apelacyjnego oraz z akt rentowych obejmujących okres od złożenia wniosku o emeryturę, której podstawę prawną stanowiły przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27), nadesłanych na żądanie Sądu Apelacyjnego. **I.** Jeśli chodzi o odrzucenie odwołania od decyzji z 18 maja 1993 r., to skarżący nie wysuwa żadnych argumentów, które poddałyby w wątpliwość trafność decyzji procesowej Sądu Okręgowego podjętej na podstawie art. 477⁽⁹⁾ § 3 k.p.c. Sąd Apelacyjny w pełni podziela poczynione przez Sąd Okręgowy w tym względzie ustalenia i ocenę prawną. Apelujący zresztą, co wynika z pisma wyjaśniającego z 10 listopada 2019 r., ma świadomość tego, że upłynął tak znaczny czas od wydania decyzji, którą w 2018 r. zakwestionował składając odwołanie, że w żadnym razie nie można uznać, iż jedna z przesłanek, od których uzależnione jest potraktowanie odwołania jako złożonego w terminie, a mianowicie, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne, została spełniona. Takiego przekroczenia terminu nie może tłumaczyć ani okres transformacji, ani próby dociekania swoich racji czy wyjaśniania sytuacji prawnej podjęte w różnych urzędach. **II.** Jednakże w ramach odwołania od decyzji z 10 grudnia 2018 r. i apelacji od wyroku oddalającego to odwołanie skarżący konsekwentnie podtrzymuje zarzut błędnego ustalenia wymiaru okresów składkowych (38 lat i 5 miesięcy), co ma znaczenie dla wysokości emerytury z powszechnego systemu ubezpieczenia. Uważa, że decyzja ta, jak i wcześniejsza z marca 2008 r., są obarczone „błędną decyzją” z 18 maja 1993 r. weryfikującą staż pracy. Wyjaśnienie powyższej kwestii wymaga ustaleń na podstawie dokumentów z akt rentowych zarówno dotyczących emerytury wojskowej, jak i cywilnej, oraz omówienia ich w kontekście zmieniających się uregulowań prawnych na przestrzeni długiego okresu, bo od 1968 r., a więc od przejścia skarżącego na wojskowe zaopatrzenie emerytalne. Sąd Apelacyjny przedstawi zarówno „cywilną”, jak i „wojskową” historię emerytalną odwołującego się jednocześnie opisując aspekt prawny. Dla porządku i przejrzystości rozważań Sąd Apelacyjny będzie oznaczał części dotyczące emerytury wojskowej literą A, zaś dotyczące emerytury cywilnej literą (...). **A1.** I tak (...) w W. decyzją z 20 listopada 1968 r. przyznał odwołującemu się (ur. (...)) od 1 sierpnia 1968 r. rentę za wysługę lat w wysokości 73% podstawy wymiaru przy wysłudze wynoszącej 26 lat, 2 miesiące i 15 dni, przy ustalaniu której na mocy art. 9 ustawy z dnia 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy

zawodowych i nadterminowych oraz ich rodzin (tekst jednolity: z 30 listopada 1963 r., Dz. U. Nr 55, poz. 299) znaczna część okresów służby wojskowej liczona była w wymiarze dwukrotnym (personel latający na samolotach odrzutowych) oraz w wymiarze półtorakrotnym. Podstawę wymiaru renty za wysługę lat stanowiło miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym, należne żołnierzowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym - art. 11 ust. 1 powołanej wyżej ustawy z 13 grudnia 1957 r. Z dniem 1 stycznia 1973 r. weszła w życie ustawa z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (tekst pierwotny: Dz. U. z 1972 r. Nr 53, poz. 341). Na podstawie art. 70 ust. 1 tej ustawy, osobom, którym przyznano renty na podstawie ustawy z 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych, przyznawano z urzędu, w ciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z 16 grudnia 1972 r., zamiast tych rent, emerytury lub odpowiednie renty wraz z dodatkami, określone w tym ostatnim akcie prawnym. Decyzją z 28 marca 1973 r. ustalono dla odwołującego się emeryturę wojskową z zachowaniem wysługi emerytalnej dotychczasowej, czyli 26 lat, 2 miesiące i 15 dni. Emerytura z tytułu takiej wysługi wyniosła **73% podstawy wymiaru** (k – 30 a. r. k 30 tom I). Według wówczas obowiązującego brzmienia art. 10 ust. 1 ustawy z 16 grudnia 1972 r. emerytura wynosiła 40% podstawy wymiaru po 15 latach wysługi emerytalnej i wzrastała za każdy następny rok wysługi o 3% tej podstawy, aż do osiągnięcia 85% podstawy wymiaru, co stanowiło pełną emeryturę wojskową, przy czym, stosownie do ust. 3 art. 10, przy końcowym obliczeniu wysługi emerytalnej nie podlegały uwzględnieniu części roku do sześciu miesięcy, a okres przekraczający sześć miesięcy przy wysłudze powyżej 15 lat liczył się za pełny rok. Z dniem 1 stycznia 1983 r. nastąpiła istotna nowelizacja ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. Zmianie uległ, między innymi, art. 10 ustawy, który już nie regulował zasad obliczania wysokości wojskowej emerytury. Treść ta znalazła się w art. 11, zmodyfikowana o tyle, że wysługa emerytalna, liczona jak w poprzednim stanie prawnym, mogła wynieść maksymalnie 100% podstawy wymiaru za 35 lat wysługi. Przedmiotowa nowelizacja została dokonana ustawą z dnia 23 marca 1983 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 16, poz. 78). Na podstawie art. 74 ustawy po jej znowelizowaniu i według numeracji ustalonej w tekście jednolitym ogłoszonym 27 maja 1983 r. (Dz. U. z 1983 r. Nr 29, poz. 139) odwołującemu się jako osobie, która w dniu 1 stycznia 1983 r. pobierała emeryturę, przyznane zostało z urzędu świadczenie należne w wymiarze podwyższonym. Nastąpiło to decyzją z 30 czerwca 1983 r. (k – 93 a. r. tom I), przy zachowaniu wysługi emerytalnej. Emerytura wojskowa odwołującego się podlegała podwyższeniu i waloryzacji stosownie do obowiązujących przepisów (art. 6, 6⁽²⁾, 6⁽³⁾, 6⁽⁴⁾, 6⁽¹⁾ ustawy zaopatrzeniowej z 16 grudnia 1972 r. przy wysłudze wynoszącej 73% podstawy wymiaru, np. decyzja 10 sierpnia 1990 r., k 131 a. r. tom I). Art. 15 ustawy zaopatrzeniowej z 16 grudnia 1972 r. - według numeracji w tekście jednolitym z 1983 r. – stanowił, że emerytowi, który nie posiada emerytury w wysokości 100% podstawy wymiaru, a po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej pracował zarobkowo w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa obowiązującego w danym zawodzie, dolicza się na jego wniosek okres tego zatrudnienia do wysługi emerytalnej po spełnieniu warunków określonych w ust. 1 i 2. Jeżeli emeryt pracował w niepełnym wymiarze czasu pracy, okresy tego zatrudnienia dolicza się do wysługi emerytalnej po odpowiednim przeliczeniu ich na okresy zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy. Zgodnie z ust. 4 art. 15 ustawy zaliczenie okresów pracy zarobkowej do wysługi emerytalnej następowało w wymiarze półtora roku zatrudnienia za jeden rok wysługi emerytalnej. **B1.** Po zwolnieniu ze służby, w dniu 10 lipca 1968 r. odwołujący się podjął pracę w (...) w charakterze pilota w pełnym wymiarze czasu pracy, którą nieprzerwanie świadczył do 29 lutego 1992 r. (świadczenie pracy, k 150 a. r., tom 1). W dniu 24 lutego 1992 r. odwołujący się złożył wniosek o emeryturę, podając w kwestionariuszu okresów zatrudnienia: zawodową służbę wojskową od 28 września 1953 r. do 8 lipca 1968 r. oraz zatrudnienie w (...) od 10 lipca 1968 r. do 29 lutego 1992 r. Do wniosku dołączona została kopia decyzji z 20 listopada 1968 r. o ustaleniu dla odwołującego się prawa do renty z tytułu wysługi lat (opisana powyżej w części A1), z wysługą wyliczoną na 26 lat, 2 miesiące i 15 (z powodu stosowania współczynnika 2 i 1,5 do okresów służby) oraz kopia świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie B, dziale, I pod poz. 1 - stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8, poz. 43). Przyjmując, że odwołujący się posiada staż ubezpieczeniowy w wymiarze 49 lat, 10 miesięcy i 5 dni, w tym służba wojskowa w wymiarze określonym przez wojskowy organ emerytalny, organ rentowy decyzją z 15 kwietnia 1992 r. przyznał skarżącemu od 1 marca 1992 r. - od ustania stosunku pracy - emeryturę (o symbolu (...)) na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy

z przyczyn dotyczących zakładów pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 27). Emerytura ta była wyższa od emerytury wojskowej, dlatego podjęto jej wypłatę. Następnie w wyniku kontroli akt rentowych zweryfikowany został staż pracy odwołującego się i ponieważ, według organu rentowego, staż pracy wynosi 38 lat, 5 miesięcy, decyzją z 18 maja 1993 r. odmówiono odwołującemu się prawa do wcześniejszej emerytury z racji posiadania przez niego niższego niż wymagany 40. letni staż pracy. Wstrzymanie wypłaty wcześniejszej emerytury nastąpiło od 1 czerwca 1993 r. Anulowano też decyzję z 15 kwietnia 1992 r. jako mylnie wydaną. Decyzję z 18 maja 1993 r. odwołujący się odebrał osobiście 2 czerwca 1993 r. (a. r. o symbolu (...)). Organ rentowy zwrócił się do wojskowego organu emerytalnego o podjęcie wypłaty emerytury wojskowej. Odnosząc się do merytorycznej kwestii liczenia okresów służby do stażu emerytalnego zważyć należy, że odwołujący się podniósł, że nie uzyskał informacji, jakimi przesłankami kierował się organ rentowy weryfikując jego staż pracy. Według odwołującego się to organ rentowy popełnił błąd polegający na pominięciu art. 9 ustawy z 13 grudnia 1957 r. o zaopatrzeniu żołnierzy zawodowych - wyżej powołanego - w odniesieniu do ustalenia wysługi emerytalnej (część A1) oraz art. 11 ust. 2 pkt 10 oraz ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, dalej jako: ustawa o z.e.p.). Po myśli art. 11 ust. 2 pkt 10 ustawy za okresy równorzędne z okresami zatrudnienia uważane były okresy służby wojskowej pełnionej w Wojsku Polskim oraz służby w Milicji Obywatelskiej, organach bezpieczeństwa publicznego i Służbie Więziennej. Natomiast stosownie do ust. 3 art. 11 okresy te ustalone były w wymiarze i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin lub w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej i ich rodzin. Okresy zawodowej lub nadterminowej służby wojskowej, okresy służby w Milicji Obywatelskiej oraz w organach bezpieczeństwa publicznego i Służbie Więziennej uważane były za okresy pracy o szczególnym charakterze, uprawniającej do świadczeń określonych w art. 54. Według odwołującego się ze względu na powyższe regulacje na potrzeby ustalenia stażu emerytalnego emerytury pracowniczej wysługa emerytalna wyliczona przy przejściu na zaopatrzenie emerytalne żołnierzy zawodowych według podwyższonych współczynników (2 lata i 1,5 roku za rok służby) ulegała zachowaniu. Odwołujący się nie ma jednak racji. Żądanie przyznania wcześniejszej emerytury na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 stycznia 1990 r. w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy, wydanego w wykonaniu delegacji ustawowej zawartej w art. 27 ust. 3 ustawy o z.e.p., wnioskodawca zgłosił w czasie obowiązywania ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm., dalej jako: ustawa o rewaloryzacji). Jej przepisy znajdowały zastosowanie do emerytur i rent przysługujących, między innymi, na podstawie ustawy o z.e.p. Ustawa o rewaloryzacji w miejsce dotychczasowych okresów zatrudnienia, równorzędnych i zaliczanych wprowadziła okresy składkowe i nieskładkowe oraz pracy w gospodarstwie rolnym jako uzupełniające. Okresy służby wojskowej w Wojsku Polskim przed wejściem w życie ustawy o rewaloryzacji były uważane za równorzędne z okresami zatrudnienia. Według art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewaloryzacji były uwzględniane przy ustalaniu prawa i wysokości świadczeń jako okresy składkowe. Pod rządem ustawy o rewaloryzacji przepis § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie wcześniejszych emerytur dla pracowników zwalnianych z pracy z przyczyn dotyczących zakładów pracy zachował moc obowiązującą. Określał on warunki, od spełnienia których uzależnione było prawo do wcześniejszej emerytury. Jednym z tych warunków było posiadanie okresu zatrudnienia wynoszącego łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia co najmniej 40 lat dla mężczyzn. Zasady ustalania okresów wymaganych do spełnienia tego warunku zostały uregulowane w ustawie o rewaloryzacji. Ustawa ta wprowadziła, o czym wyżej wspomniano, pojęcie okresów składkowych i nieskładkowych, wyszczególniając te okresy i określając sposób ich ustalania. Zgodnie z art. 45 ust. 1 tej ustawy od dnia jej wejścia w życie przepisy ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników stosuje się, o ile nie są sprzeczne z postanowieniami ustawy. Oznacza to utratę mocy obowiązującej przepisów sprzecznych z uregulowaniami ustawy o rewaloryzacji emerytur i rent. Do takich należą przepisy rozdziału 3 ustawy o z.e. p. (art. 9-15), regulujące okresy zatrudnienia, bowiem ta kwestia została uregulowana odmiennie w sposób całościowy w ustawie o rewaloryzacji. Powołany w apelacji przepis art. 11 ust. 2 pkt 10 w zw. z ust. 3 ustawy o z.e.p. nie mógł być zastosowany do wcześniejszej emerytury, o którą ubiegał się skarżący w 1992 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2007 r., II UK 185/06). Wobec powyższego wysługa emerytalna wojskowa nie podlegała „niejako przeniesieniu” na potrzeby ustalenia prawa i wysokości świadczeń z zaopatrzeniu emerytalnego pracowników. Okres czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim liczony bez żadnych współczynników (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o rewaloryzacji) wraz z okresem zatrudnienia w (...) wynosi 38 lat, 5 miesięcy. Okresy

składkowe w takim wymiarze posłużyły do ustalenia prawa i wysokości emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach na statkach żeglugi powietrznej, wymienionej w poz. 1, działu I wykazu B, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Emeryturę na tej podstawie prawnej organ rentowy przyznał odwołującemu się decyzją z 15 października 1993 r. od 21 września 1993 r. Jej wypłata została podjęta od daty przyznania. **A2.** Z dniem 1 czerwca 1993 r. podjęta została wypłata emerytury wojskowej. Wnioskodawca w czerwcu 1993 r. złożył wniosek o doliczenie do wysługi emerytalnej zatrudnienia w (...), wykonywanego po zwolnieniu ze służby. Jak wynika z akt rentowych, k -155 tom I, zatrudnienie to obejmujące okres od 10 lipca 1968 r. do 29 lutego 1992 r. zostało w wysłudze emerytalnej uwzględnione według mnożnika 0,67%, a to z tej przyczyny, że zgodnie z ust. 4 art. 15 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych zaliczenie okresów pracy zarobkowej do wysługi emerytalnej następowało w wymiarze półtora roku zatrudnienia za jeden rok wysługi emerytalnej. Wysługa emerytalna wyniosła 42 lata (wysługa wojskowa 26 lat). Decyzją z 16 czerwca 1993 r. ustalono wysokość emerytury wojskowej na 100% podstawy jej wymiaru i wznowiono wypłatę tego świadczenia. Następnie w związku z przyznaniem cywilnej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wypłata emerytury wojskowej została wstrzymana. Po wejściu w życie ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (aktualnie jednolity tekst: Dz. U. z 2020 r. poz. 586, dalej jako: ustawa zaopatrzeniowa) wojskowa emerytura wnioskodawcy została ustalona na nowo z urzędu według zasad wynikających z przepisów tej ustawy (art. 53). I tak po pierwsze, świadczenia, do których prawo ustalono na podstawie przepisów dotychczasowych, stały się emeryturami i rentami w rozumieniu ustawy zaopatrzeniowej, po drugie, wysługa emerytalna żołnierzy zwolnionych ze służby do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie ustawy podlegała zachowaniu i jest traktowana jako okres służby (z pewnymi zastrzeżeniami). Po trzecie, dotychczasowa podstawa wymiaru świadczeń pieniężnych podlegała przeliczeniu na stawki uposażenia obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy. Emerytura wnioskodawcy została ustalona na nowo według tych zasad decyzją z 18 czerwca 1994 r. (k 169 a. r. tom I). Przy zachowaniu zasady nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru emerytura wnioskodawcy wyniosła 75% podstawy wymiaru. Na ten wymiar składa 110,20% z tytułu wysługi emerytalnej. Wznowienie wypłaty emerytury w wysokości ustalonej na nowo nastąpiło od 1 marca 1994 r., ponieważ świadczenie to było wyższe niż emerytura pracownicza z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Od tej daty w sytuacji zbiegu dwóch świadczeń emerytalnych wypłacana jest emerytura wojskowa jako świadczenie korzystniejsze. **B2.** W dniu 11 grudnia 2008 r. wnioskodawca, który powszechny wiek emerytalny osiągnął (...), wystąpił do ZUS z wnioskiem o przyznanie emerytury, do którego dołączył pismo, w którym wniósł o ponowne wyliczenie emerytur w oparciu o obowiązujące przepisy przy uwzględnieniu tego, że posiada wysługę lat w lotnictwie wojskowym w wymiarze 26 lat, 2 miesięcy i 2 tygodni oraz zatrudnienie w (...) w wymiarze 23 lat i 8 miesięcy. Podał, że był świadczeniobiorcą od 24 lutego 1992 r. do 18 maja 1993 r., znak świadczenia (...). Organ rentowy decyzją z 10 marca 2009 r. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 53 dalej jako: ustawa emerytalna) przyznał odwołującemu się emeryturę od miesiąca zgłoszenia wniosku zawieszając wypłatę tego świadczenia z uwagi na zbieg prawa do więcej niż jednego świadczenia. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podał, że wniosek z 11 grudnia 2008 r. to wniosek o przeliczenie emerytury załatwiony decyzją z 10 marca 2009 r. W decyzji tej do ustalenia wysokości emerytury przyjęto okres składkowy w dotychczasowym wymiarze 38 lat i 5 miesięcy. W dniu 23 listopada 2018 r. odwołujący się złożył w ZUS wniosek o przyznanie i wypłatę emerytury wstrzymanej decyzją z 18 maja 1993 r. Tak, jak ustalił Sąd Okręgowy, wnioskodawca podniósł, że decyzja powyższa spowodowała przyznanie mu 50% wypracowanej nisko płatnej emerytury. Lata pracy w lotnictwie cywilnym nie zostały uwzględnione w wymiarze finansowym jego emerytury. Zaskarżoną decyzją z 10 grudnia 2018 r. organ rentowy przeliczył emeryturę przy zachowaniu dotychczasowych parametrów dla emerytury w formule zdefiniowanego świadczenia. Wypłata świadczenia została zawieszona z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia i zasadzie wypłaty jednego: korzystniejszego bądź wybranego. Jeśli chodzi o twierdzenie odwołującego się, że w ramach jego stażu emerytalnego na potrzeby emerytury cywilnej (z systemu powszechnego) staż ten winien uwzględniać wysługę wojskową wyliczoną przez wojskowy organ emerytalny, a więc z zastosowaniem mnożników, co wyżej opisano, Sąd Apelacyjny zważył - o czym wyżej już była mowa - że od wejścia w życie ustawy o rewaloryzacji przepis art. 11 ust. 2 pkt 10 i ust. 3 ustawy o z.e.p. nie znajduje zastosowania, okresy służby wojskowej pełnionej w Wojsku Polskim nie są ustalane w wymiarze i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych.

Podobnie rzecz się ma pod rządami ustawy emerytalnej. Jeśli zaś chodzi o wypłatę świadczeń w zbiegu, to pod rządami ustawy o z.e.p. obowiązywał art. 69, według którego, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach o ubezpieczeniu społecznym lub o zaopatrzeniu emerytalnym (tu zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych) wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Zasada ta została utrzymana w ustawie emerytalnej w art. 95, a wyjątek z ust. 2 art. 95 nie dotyczy odwołującego się, który zatrudnienie po służbie ma zaliczone na wysokość emerytury wojskowej (wyżej opisano w pkt. A2), a przy ustalaniu prawa i wysokości emerytury z systemu powszechnego ma uwzględnione okresy służby wojskowej (w wymiarze pojedynczym). Również obie ustawy dotyczące zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych: z dnia 16 grudnia 1972 r. i z dnia 10 grudnia 1993 r. przewidywały, przy zbiegu świadczeń z ustaw zaopatrzeniowych i przewidzianych w odrębnych przepisach, zasadę wypłaty jednego - art. 63 ustawy z 16 grudnia 1972 r. i art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. W tym stanie faktycznym i prawnym przy zbiegu prawa do dwóch emerytur z odrębnych systemów odwołującemu się do wypłaty przysługuje jedna emerytura - wyższa. Powyższe względy zadecydowały u uznaniu zaskarżonego wyroku za odpowiadający obowiązującemu prawu, co skutkowało oddaleniem apelacji przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c.

Sędziowie Przewodniczący: Magdalena Tymińska Magdalena Kostro-Wesołowska Danuta Malec